

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/124/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8413201145
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8413201145.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a sudkýň JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Jany Burešovej v právnej veci navrhovateľky O. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., O. XXXX/X proti odporcovi T. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., L. I. X, zast. synom O. X., nar. XX.XX.XXXX, W., L. I. X, o určenie výživného pre manželku, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok, č. konania 4C/21/2013-80 zo dňa 26.04.2013 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v jeho napadnutej časti, t. j. okrem výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil odporcovi povinnosť platiť na výživu navrhovateľky počnúc dňom 11.02.2013 sumou 60 eur mesačne so splatnosťou vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky. Dĺžné výživné za dobu od 11.02.2013 do 30.04.2013 vo výške 156,43 eur uložil odporcovi povinnosť zaplatiť k rukám navrhovateľky do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodol tak na návrh navrhovateľky, ktorým sa domáhala, aby súd uložil odporcovi povinnosť platiť jej na výživu počnúc od 01.02.2013 sumou 100 eur mesačne vždy do 10-tého dňa v mesiaci vopred dôvodiac, že ide o nárok na výživu manželky.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní a citujúc ustanovenie § 71 ods. 1, § 75 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších predpisov zistil, že účastníci konania uzavreli manželstvo dňa 02.06.1979, a toto naďalej trvá. Manželia spolu nežijú v spoločnej domácnosti, spolužitie ukončili asi pred ôsmimi rokmi po tom, čo neplatili riadne nájomné za bývanie v spoločnom družstevnom byte. Od tej doby žijú oddelene, nekontaktujú sa. Navrhovateľka v súčasnosti býva v rodinnom dome u svojho brata, je evidovaná v evidencii uchádzačov o zamestnanie a má ukončené stredné vzdelanie v odbore krajčírka. Na základe dohody o vykonaní práce, vykonáva prácu predavačky v obchode na Hlavnom námestí XX, v W. v rozsahu 10 hodín týždenne za odmenu 1 euro za jednu hodinu. Je to jej jediný príjem, inak je nemajetná.

Odporca je pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je už od roku 1978 neschopný vykonávať sústavne zamestnanie. Je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 363,20 eur. Je mu vyplácaný peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich zo zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla v sume 30,60 eur mesačne a v súvislosti s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia v sume 17,21 eur mesačne. Celodennú opateru o odporcu

zabezpečuje syn účastníkov konania O.. O. je počnúc od 01.07.2012 poberateľom príspevku na opatrovanie otca ako fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím v sume 200,01 eur mesačne. Odporca so synom žijú v podnájme v trojizbovom byte, za čo uhrádzajú nájomné vo výške 203,52 eur mesačne.

Z právoplatného osvedčenia o dedičstve po nebohom otcovi T. X. súd prvého stupňa zistil, že odporca zdedil spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach v katastrálnom území P. I.. Odporca odpredal na základe kúpnej zmluvy z 20.11.2012 (V 1939/12) spoluvlastnícky podiel na domových nehnuteľnostiach za kúpnu cenu 16.250 eur.

Po vykonanom dokazovaní bol súdom prvého stupňa prijatý záver, že návrh je čiastočne dôvodný.

Aj keď účastníci konania nevedú niekoľko rokov spoločnú domácnosť, existuje právny vzťah založený uzavretím manželstva a teda aj právny základ existencie vzájomnej vyživovacej povinnosti manželov. Táto povinnosť vychádza zo zásady rovnakého postavenia manželov v manželstve, vrátane rovnakej životnej úrovne. Aj v prípade oddeleného hospodárenia by nemala vzniknúť výraznejšia disproporcia v ich majetkovej a celkovej životnej úrovni.

Keďže navrhovateľka nie je schopná v súčasnosti zo svojho príjmu z pracovnej činnosti, s prihliadnutím na jej nemajetnosť, pokryť ani svoje základné životné potreby a náklady na a bývanie, ošatenie a stravu. Schopnosti a možnosti odporcu, ktorý je ťažko zdravotne postihnutým občanom, mu neumožňujú prispievať na výživu navrhovateľky. Súd prvého stupňa preto vychádzal z príjmu oboch manželov a skonštatoval, že určenie manželského výživného nie je opodstatnené. Považoval za spravodlivé, v rámci celkových majetkových pomerov prihliadnuť aj na to, že odporca v decembri minulého roku odpredajom zdedeného majetku po otcovi získal 16.250 eur. Keďže navrhovateľka je nemajetná, s príjmom 30 eur mesačne a odporca získal odpredajom zdedeného majetku vysokú kúpnu cenu, priznal navrhovateľke nárok na manželské výživné vo výške 60 eur mesačne počnúc dňom, ktorým výživné žiadala.

Súd prvého stupňa tak vyhodnotil, že odporca je povinný platiť na výživu navrhovateľky, počnúc dňom 11.02.2013 sumu 60 eur mesačne so splatnosťou vždy do 20-tého dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky. Dlžné výživné za dobu od 11.02.2013 do 30.04.2013 vo výške 156,43 eur je odporca povinný zaplatiť k rukám navrhovateľky do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu v prevyšujúcej časti návrh zamietol.

V konaní súdom prvého stupňa nebolo zistené, aby priznanie výživného navrhovateľke bolo v rozpore s dobrými mravmi. Manželia si neplnia zákonnú povinnosť spolu žiť a pomáhať si. O spolužitie však nemá záujem predovšetkým odporca. Navrhovateľka s prípadným rozvodom nesúhlasila. V konaní neboli preukázané okolnosti, ktoré by nasvedčovali takému správaniu navrhovateľky, ktoré by bolo dôvodné hodnotiť ako správanie v rozpore s dobrými mravmi (fyzické alebo psychické násilie, nevera, bezdôvodné opustenie spoločnej domácnosti a pod.). Sám odporca uviedol, že navrhovateľka počas spolužitia pracovala, kým on vzhľadom na to, že bol invalidným dôchodcom, staral sa o domácnosť a rodinu. Sám hospodáril so spoločnými peniazmi. Nebolo preukázané, aby navrhovateľka sa nebola pričíňovala na nadobúdanie a údržbu spoločného majetku, že by spoločné finančné prostriedky používala nezodpovedne na svoje osobné záujmy v rozpore s potrebami rodiny.

Súd prvého stupňa, keďže určil výživné spätne, vyčíslil aj dlžné výživné za dobu od 11.02.2013 do 30.04.2013 v sume 156,43 eur (za február 2013 36,43 eur a marec a apríl 2013 2x 60 eur) ktoré odporcovi, keďže za túto dobu nič navrhovateľke neprispel, uložil zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Výrok o trovách konania súd prvého stupňa odôvodnil ustanovení § 142 ods. 1,2 a § 151 ods. 1 O. s. p., s tým, že žiaden z účastníkov si nárok na náhradu trov konania neuplatnil, preto vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti uvedenému rozsudku, a to okrem výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti, v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie odporca. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. V odvolaní uviedol, že s navrhovateľkou nežije a nekomunikuje už 8 rokov. Spolužitie ukončili po odchode z nájomného bytu, kde nestačili platiť nájomné. Od roku 1978 poberá invalidný dôchodok, lebo jeho zdravotný stav je dlhodobo kritický, bez akýchkoľvek možností vyliečenia sa. Navrhovateľka nebola ochotná pomôcť ich synovi O. v starostlivosti o odporcu. Pritom jeho zdravotný stav si vyžaduje každodennú opateru súvisiacu aj so základnými hygienickými úkonmi. V čase uzavretia manželstva navrhovateľka vedela, že je invalidným dôchodcom, a že to nebude jednoduché. Teraz namiesto nej sa o odporcu stará syn, jej správanie preto považuje za neetické. Za celú dobu navrhovateľka o neho neprejavila záujem, až keď sa dozvedela, že zdedil peniaze. Z dedičstva mu ostalo 2400 eur, lebo vyplatil staré dlhy. Tieto peniaze chce nechať synovi O. ako vďaka, že sa oňho stará. Navrhovateľka je zdravá a je schopná sa sama o seba postarať, a nájsť si poriadne platenú prácu.

Odvolať ďalej uviedol, že podal dňa 23.04.2013 na Okresný súd Kežmarok návrh na rozvod manželstva, konanie sa vedie pod spisovou značkou 3C/134/13 a bolo stanovené pojednávanie na deň 22. augusta 2013. Nevidí dôvod, aby ich manželstvo ďalej pokračovalo, aj keď v zmysle zákona životná úroveň oboch manželov má byť rovnaká, v ich prípade rovnaká nikdy nebude. Navrhovateľka je zdravá, môže pracovať a zabezpečiť si lepšiu životnú úroveň, vykonávať svoje obľúbené záujmy a koníčky, chodiť medzi ľuďmi, pritom on je chorý a nikdy tieto činnosti nebude môcť robiť. Rozhodnutie súdu je preto nedôvodné. Navrhovateľka ma údajne iného muža a podľa § 75 ods. 2 Zákona o rodine výživné nemožno priznať, ak by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Je toho názoru, že jeho potreby a náklady sú vysoké, a to vzhľadom na jeho zdravotný stav, a je neschopný sám sa o seba postarať na rozdiel od navrhovateľky. (Odvolačný súd uvádza, že odvolateľ v písomnom odvolaní označil účastníkov opačne, t. j., že namiesto navrhovateľky túto označuje ako odporkyňu a namiesto seba ako odporcu sa označuje ako navrhovateľ).

K odvolaniu odporcu sa písomne vyjadrila navrhovateľka tak, že podľa nej odvolanie odporca podal oneskorene, tiež uviedla, že jej manžel z dôvodu, že podala návrh na majetko-právne vysporiadanie, rozhodol sa podať návrh na rozvod. Ona, keď pracovala a starala sa o rodinu vyhovovalo to manželovi aj deťom, teraz ostala sama. Uviedla, že syn ktorý sa má starať o manžela, sa oňho nestará a ešte si aj privyrába. Manžel nechodí na pravidelné kontroly, na poslednej u reumatológa bol v roku 2008. Jej manžel a syn ju pripravili o bývanie, pritom o nich sa stará štát, a ona nemá ani strechu nad hlavou. Manžel a syn pred 8. rokmi predali byt, v ktorom spolu bývali a kúpili si nový byt. Ona tak ostala na ulici. Všetky majetky si vzali so sebou. Ona chce len majetok zo spoločného manželstva, lebo 24 rokov sa starala o manžela a o deti. Plnila si tak svoju povinnosť voči rodine. Praje si len, aby bol zákon spravodlivý.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolačný súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 zákona č. 99/963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len O. s. p.), vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 204 ods.1 O. s. p.), preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 212 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 1,2 O. s. p., po tom čo čas a miesto verejného vyhlásenia rozsudku bol zverejnený na úradnej tabuli dňa 06.11.2013 zistil, že odvolanie odporcu nie je dôvodné.

Vyživovacia povinnosť medzi manželmi vzniká uzavretím manželstva a končí sa smrťou niektorého z manželov. Zaniká tiež právoplatnosťou súdneho rozhodnutia o rozvode manželstva. Požiadavka, aby životná úroveň manželov bola v zásade rovnaká je odôvodnená ich rovnakým postavením v rodine a vyplýva aj z ich rovnakých práv a povinností v manželstve (článok I. Základných zásad a § 18 Zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine). Zásada rovnakej životnej úrovne však neznamená mechanickú rovnosť medzi manželmi, vyvodzovanú len z ich zárobku. Aj v tomto prípade platí ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého pri určení výživného súd prihliadne na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Výživné však nemožno priznať, ak by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Z tohto hľadiska je treba v každom prípade skúmať, ako sám navrhovateľ

plní alebo je ochotný plniť povinnosti vyplývajúce z manželstva. Neplnenie len niektorej z povinností vyplývajúcej z ust. 18 Zákona o rodine, však obvykle samo o sebe nie je dôvodom aby nárok na výživné nebol priznaný. Výživné nemožno priznať iba vtedy, ak by bolo v rozpore s dobrými mravmi.

Súd prvého stupňa sa dôsledne riadil vyššie uvedeným, preto správne rozhodol, keď uložil odporcovi povinnosť platiť navrhovateľke na jej výživu. Súdom prvého stupňa boli zistené zákonné dôvody na takéto rozhodnutie.

Odvolačný súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa čo sa týka výroku o výživnom, na ktoré v celom rozsahu odkazuje.

K odvolacím dôvodom je potrebné dodať, že odporca v konaní nepreukázal, aby bolo v rozpore s dobrými mravmi priznanie výživného v prospech navrhovateľky z jeho strany. Iba ním tvrdené okolnosti, že navrhovateľka by mala mať dôvernú známosť s iným mužom bez toho, aby to v konaní bolo preukázané, nie je možné hodnotiť ako dôvod, pre ktorý by bolo v rozpore s dobrými mravmi výživné v prospech manželky priznať. Tiež ani okolnosť ohľadom skončenia spolužitia a odchodu zo spoločne užívaného bytu z dôvodu neplatenia nájomného nemôže mať vplyv na to, aby odporca, ako manžel navrhovateľky, nemal povinnosť, a to za situácie, keď má na to finančné prostriedky, platiť jej výživné. Aj keď odporca tvrdí, že zo zdedeného majetku mu ostala iba suma 2400 eur, vzhľadom na výšku výživného určenú súdom prvého stupňa, aj uvedená suma postačuje na plnenie si jeho vyživovacej povinnosti.

Je však nesporné, že odporca, ako zdravotne ťažko postihnutý človek, si svojou prácou nemôže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov, má však stály príjem celkom vo výške 411 eur, pričom navrhovateľka má mesačný príjem iba vo výške 30 - 40 eur. Bolo preto na mieste výživné medzi manželmi určiť, a zaviazat' na jeho platenie odporcu. Vzhľadom na to, že manželstvo účastníkov konania ešte nebolo rozvedené, lebo rozsudok Okresného súdu Kežmarok pod spisovou značkou 3C/134/2013 nenadobudol právoplatnosť, účastníci sú stále manželia, stále platí, že majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Keďže vyživovacia povinnosť manželov trvá do času kým trvá ich manželstvo, odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa čo sa týka výšky výživného od 11.02.2013 do budúcnosti.

Súd prvého stupňa správne určil aj dlžné výživné vo výške 156,43 eur, ktoré správne vypočítal za obdobie od podania návrhu 11.02.2013 do 30.04.2013, t. j. do konca mesiaca, v ktorom o výživnom rozhodoval. Dlžné výživné určil so splatnosťou od právoplatnosti rozsudku, čo je tiež v súlade s § 160 ods. 1 O. s. p.

Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. v časti okrem výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti návrhu, postupom podľa § 219 ods. 1 O. s. p., ako vo výroku vecne správny potvrdil.

Výrok rozsudku súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti nebol odvolaním napadnutý, preto nadobudol v zmysle § 206 ods. 2 O. s. p. právoplatnosť.

O trovách odvolacieho konania nebolo rozhodované, a to s poukazom na ustanovenie § 224 ods.1 O. s. p., za použitia § 151 ods.1 O. s. p., nakoľko v odvolacom konaní žiaden z účastníkov nepodal návrh na rozhodnutie o trovách odvolacieho konania, preto o trovách odvolacieho konania nebolo rozhodované.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.